

„EKOLUDKI – PRZYJACIELE PRZYRODY”

Program zajęć ekologiczno – przyrodniczych
dla klas I –III

Opracowała Aneta Wochnik

Krótkie założenia programu.

Myślą przewodnią mojego programu jest chęć uwrażliwienia uczniów na problemy przyrody i pokazanie im jej piękna. Chciałabym, aby uczniowie wiedzieli, co szkodzi przyrodzie i umieli jej pomagać. Będę się cieszyła, jeżeli dzięki zajęciom uczniowie nauczą się np. rozpoznawać gatunki drzew lub będą znać gatunki zwierząt zagrożone wyginięciem.

Myślę, że dzięki tym zajęciom uczniowie poznają rąbek tajemniczego świata roślin i zwierząt i dzięki nim zaspokoją lub rozbudzą swoje zainteresowania.

Program będzie realizowany przez dwa lata – w roku szkolnym 2022/2023 oraz w roku szkolnym 2023/24. Zajęcia, w wymiarze 1 godzina tygodniowo, będą prowadzone dla uczniów klas I – III.

Cel główny:

Wdrożenie uczniów do poszanowania przyrody i troski o nią,
Zainteresowanie wychowanków światem natury.

Cele operacyjne:

Uczeń dba o przyrodę,
Wie, jakie gatunki roślin i zwierząt podlegają ochronie,
Wie, co to są parki narodowe,
Uczestniczy w akcjach Sprzątanie Świata i Dzień Ziemi,
Troszczy się o zwierzęta,
Zna wybrane gatunki zwierząt,
Zna takie pojęcia jak: ekologia, ekolog, dziura ozonowa, recykling, smog, segregacja śmieci,
Wie, jakie jest znaczenie lasu
Rozumie konieczność oszczędzania prądu i wody,
Potrafi wskazać źródła zanieczyszczeń.

Metody i formy realizacji:

zajęcia tematyczne
pogadanki,
łamigłówki,
prace plastyczne,
gry dydaktyczne,
konkursy,
wycieczki do interesujących miejsc,
wystawy prac uczniów,
współpraca z organizacją ekologiczną „Gaja”,
włączanie się w ogólnopolskie akcje proekologiczne,
oglądanie programów tematyce ekologicznej i przyrodniczej.

Materiały i środki dydaktyczne:

materiały papiernicze i biurowe,

zestawy krzyżówek, łamigłówek, rebusów, zagadek,
filmy video i płyty CD,
albumy, zdjęcia, ilustracje,
gry dydaktyczne.

Warunki niezbędne do wdrożenia programu:
niezbyt liczna grupa uczniów (około 10 – 12 osób),
sala z możliwością przemieszczania stanowisk pracy w zależności od charakteru zajęć,
miejsce na prezentację prac uczniów,
wyposażenie sali w środki audiowizualne.

Ewaluacja zajęć:
wystawy i konkursy plastyczne,
przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach międzyszkolnych o tematyce ekologicznej,
udział uczniów w akcjach i zajęciach ekologicznych organizowanych przez MDK w Bielsku- Białej
oraz inne instytucje
realizacja projektu „Klasa w terenie”

Część I

Chronimy nasze środowisko

Temat

Sposób realizacji

1. Troszczymy się o zieleni.

Uświadomienie uczniom znaczenia zieleni dla człowieka – roli tlenu.

Pielęgnowanie roślin doniczkowych w sali.

2. Co mogą zrobić dzieci, żeby ziemi nie zaśmiecić?

Zwrócenie uwagi na problem śmieci. Zapoznanie uczniów z pojęciem „segregacja śmieci” i „recykling”. Wykonywanie pozeracza śmieci.

3. Chronimy środowisko.

Wskazywanie sposobów ochrony i poszanowania otaczającego środowiska (giełda pomysłów).

Indywidualne spisywanie przez uczniów obietnic danych Ziemi.

4. Jestem przyjacielem zwierząt.

Konkurs na projekt znaczka „Jestem przyjacielem zwierząt”.

5. Czy twój dom jest ekologiczny?

Zwrócenie uwagi na problem oszczędzania wody i segregacji śmieci.

Zapoznanie uczniów z pojęciem „zdrowa żywność”.

Rozwiązywanie quizu „Czy twój dom jest ekologiczny?”

6. Zwierzęta też mają prawa.

Zapoznanie uczniów z fragmentami Deklaracji Praw Zwierząt i Czerwoną Księgą Zwierząt.

Wykonywanie gazetki tematycznej „Zwierzęta chronione”.

7.22 kwiecień – Światowy Dzień Ziemi.

Zredagowanie „zmarwień” ziemi.

Szukanie sposobów pomocy ziemi (prace plastyczne z opisem).

8.Co to jest park narodowy?

Zapoznanie uczniów z pojęciem „park narodowy”, „rezerwat przyrody” oraz „pomnik przyrody”.

Odczytanie listu mieszkańców parku do ludzi. Redagowanie kodeksu właściwego zachowania się w parku.

9.Białowieski Park Narodowy.

Charakterystyka najstarszego parku narodowego.

Wykonanie żubra (orgiami).

10.Nasz park i ogród.

Poznawanie gatunków roślin w przyszkolnym ogrodzie.

Zbieranie liści z drzew i krzewów – wykonywanie zielnika.

11.Zwierzę nie jest rzeczą.

Uświadomienie uczniom okrucieństw ludzi wobec zwierząt(tresura zwierząt, nieludzkie warunki hodowli i transportu, doświadczenia na zwierzętach, kłusownictwo).

12.Czy znasz te znaczki?

Zapoznanie uczniów ze znaczkami proekologicznymi umieszczanymi na opakowaniach:” „Produkt nie testowany na zwierzętach”, „Produkt przyjazny środowisku”, „Opakowanie nadające się do powtórnego przetworzenia”.

Rysowanie ich i odszukiwanie na produktach.

13.Witamy wiosnę.

Szukanie śladów wiosny – wycieczka do parku.

Poznawanie gatunków kwiatów chronionych (oglądanie albumu, rozwiązywanie krzyżówki).

14.Jesienne i zimowe kłopoty zwierząt.

Zapoznanie uczniów z różnymi formami spędzania zimy przez zwierzęta.

Wdrażanie uczniów do aktywnych sposobów pomagania zwierzętom – wykonywanie karmnika.

15.Poznajemy zwierzęta i rośliny w naszej okolicy.

Zwrócenie uwagi uczniów na przyrodę Bielska- Białej.

Wykonywanie albumu tematycznego.

16.Czy można namalować powietrze?

Poznanie przyczyn zanieczyszczenia powietrza(wpływ motoryzacji i fabryk na czystość powietrza).

Szukanie sposobów ochrony powietrza - giełda pomysłów.

Malowanie różnego oblicza nieba.

17.Poznajemy las.

Poznanie warstwowej budowy lasu.

Poznawanie roślin i zwierząt leśnych (zwrócenie uwagi na gatunki chronione).

Gra dydaktyczna „Bingo”.

18.Po co nam las?

Rozmowa n.t. znaczenia lasu.

Układanie podziękowań dla lasu.

19.Lasy – chronić czy niszczyć?

Poznanie sposobów ochrony lasu.

Zorganizowania spotkania z leśnikiem.

20.Sprzątanie świata.

Coroczne włączanie się uczniów w akcję „Sprzątanie świata”.

21.Woda w naszym życiu.

Wykonanie plakatu pt. „Woda źródłem życia”

22.1 – 7 Tydzień Czystości Wód.

Wycieczka nad rzekę.

Wskazywanie źródeł zanieczyszczeń wód.

23.Sposoby oczyszczania wody.
Wykonanie doświadczenia oczyszczania wody – filtrowanie.
Wycieczka do oczyszczalni ścieków.

24.Zielone miasto.
Konkurs plastyczny mający na celu narysowanie wymarzonego ekologicznego miasta.

25.Spotkanie z drzewem.
Charakterystyka budowy drzewa.
Poznanie wybranych gatunków drzew (liście, ilustracje).

26.Drzewo moim przyjacielem.
Wykonywanie plakatu drzewa wesołego i smutnego.
Gra dydaktyczna.

27.Zdobywamy tytuł strażnika przyrody.
Konkurs o miano strażnika przyrody.
Rozdanie pamiątkowych dyplomów.

28.Ekoludki to my.
Redagowanie przykazań młodego ekologa.
Rozpoznawanie zachowań proekologicznych i antyekologicznych.

29.Polskie zwierzęta chronione.
Zapoznanie uczniów z gatunkami zwierząt i roślin umieszczonymi w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.
Wspólne wykonanie plakatu „Ginący świat – gatunki zagrożone”.

30.Zasadź swój ogródek.
Założenie skrzynki pomysłów na „zazielenienie” swojego domu lub podwórka. Giełda pomysłów, realizacja, sprawozdanie z realizacji.

Część II

Tajemnice przyrody

Temat

Sposób realizacji.

1.Tajemnicze życie łąki.

Poznanie bogatego ekosystemu łąki.

Wykonanie makiety łąki.

2.Nasi milusińscy – zwierzęta domowe.

Poznanie takich zwierząt jak: kanarek, papużka, świnka morska.

Redagowanie listy obowiązków właściciela zwierzątka.

3.Po co zebrom paski?

Gromadzenie wiadomości na temat zebr (burza mózgów).

Zapoznanie uczniów ze słowem „kamuflaż”.

Poznawanie różnych sposobów kamuflowania się przez zwierzęta.

4.Z wizytą w zoo.

Odczytanie cyklu wierszy J. Brzechwy p.t.: „Zoo”.

Przeprowadzenie debaty n.t. „Zoo- więzienie dla zwierząt czy rozrywka dla ludzi?”

5.Tajemnica kukułczego gniazda.

Szukanie odpowiedzi na pytanie „Dlaczego kukułka podrzuca jajka?”

Przeczytanie bajki. Rozmowa kierowana.

Kolorowanie ilustracji przedstawiającej kukułkę.

6.Oko w oko z nietoperzem.

Rozmowa kierowana dotycząca zwyczajów nietoperzy. Podanie ciekawostek przez nauczyciela.

Wykonanie nietoperza (praca plastyczna).

7.Klan kotów.

Zapoznanie uczniów z wybranymi gatunkami kotów drapieżnych – gepard, lew, tygrys (układanie

puzzli).

Zwrócenie uwagi na cechy wspólne i odrębne poszczególnych gatunków.

8. Białe jak śnieg.

Zapoznanie uczniów ze zwierzętami żyjącymi w Arktyce (lis polarny, foka, sowa śnieżna).

Wykonywanie makiety arktycznej krainy.

9. Rekordy świata zwierząt.

Prezentowanie ciekawostek o zwierzętach (największe i najmniejsze, najszybsze i najwolniejsze, najinteligentniejsze itp.).

Układanie rozsypanek wyrazowych i oglądanie albumów przyrodniczych.

10. Zwierzaki dzieciaki.

Oglądanie filmu o młodych, niedorosłych zwierzątkach – „Zwierzaki – dzieciaki”.

Rozmowa kierowana po obejrzeniu filmu.

11. Do serca przytul psa.

Wypisywanie korzyści i niekorzyści z posiadania psa.

Pokazanie uczniom, w jaki sposób pies pomaga człowiekowi.

12. Kundelek czy pies rasowy?

Zapoznanie uczniów z wybranymi rasami psów (rozmowa kierowana, oglądanie albumu).

13. Jesienne podróże.

Przeczytanie wiersza p.t.: „Sójka” J. Brzechwy.

Dopasowywanie wybranych ptaków do grupy ptaków odlatujących, zostających i przylatujących do Polski na zimę (praca w grupach).

Zapoznanie uczniów z tajnikami ptasiej nawigacji.

14. Cztery pory roku.

Zwrócenie uwagi na cechy charakterystyczne każdej z pór roku (łamigłówki, zabawy).

Przeprowadzenie gry dydaktycznej „Lubię wiosnę, bo...”, „Nie lubię zimy, bo...”.

15. Czy zwierzęta mówią?

Zapoznanie uczniów z różnymi sposobami porozumiewania się zwierząt (echolokacja, gra kolorów, sygnały świetlne i elektryczne, świat zapachów).

16. Przyroda w Tatrach.

Burza mózgów „Jakie znasz zwierzęta i rośliny żyjące w Tatrach?”

Zapoznanie uczniów z wybranymi gatunkami – konkurs 10 pytań „Kto wie, o co pyta pani Pytalska?”

Zbieranie najważniejszych informacji o przyrodzie tatrzańskiej – rozsypanki wyrazowe.

17. Morze, nasze morze.

Oglądanie pocztówek z nad morza (zwrócenie uwagi na specyfikę świata przyrody).

Gromadzenie informacji o Morzu Bałtyckim (metoda kuli śnieżnej).

Rozwiązywanie quizu.

18. Grzyby jadalne i trujące.

Zapoznanie uczniów z wybranymi gatunkami grzybów (zwrócenie uwagi na grzyby trujące).

Wykonanie albumu: „Grzyby jadalne i niejadalne”.

19. Zegar kwiatowy.

Rozwiązanie łamigłówki sprawdzającej znajomość kwiatów.

Rysowanie zegara kwiatowego.

20. Recepta na mróz i upał.

Poznanie różnych sposobów radzenia sobie zwierząt z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi takimi jak: mróz, upał, wiatr.

21. Jeże nie tylko się jeżą.

Charakterystyka jeża- odpowiedź na pytanie „Czy jeże jedzą jabłka?”

Wykonywanie jeża – dekoracji okiennej.

22. Tajemniczy świat węży.

Zapoznanie uczniów z charakterystycznymi cechami gadów - gra dydaktyczna „Nos”.

Wykonywanie papierowego węża.

23. Misie małe i duże.

Przeczytanie opowiadania „Niedźwiedzie futro”.

Charakterystyka niedźwiedzia brunatnego, polarnego i grizzly.

Rozwiązywanie quizu: „Wszystko o misiach. Sprawdź swoją wiedzę”.

24. Kolce – broń przed całym światem.

Burza mózgów n.t. „Po co roślinom i zwierzętom kolce?”

Zapoznanie uczniów z różnymi zastosowaniami kolców u roślin i zwierząt.

Wykonywanie kaktusa z papieru.

25. Czy znasz te zwierzęta?

Przeprowadzenie konkursu (rozwiązywanie krzyżówki, rozpoznawanie głosów zwierząt, pantomimiczne pokazywanie zwierząt).

27. Skąd się wzięły dinozaury?

Co wiesz o dinozaurach? – burza mózgów.

Szukanie odpowiedzi na pytania „Skąd się wzięły?, Co o nich wiemy?, Dlaczego wyginęły?”

Lepienie wybranego dinozaura z masy solnej.

28. Pokaż się rybeńko – rekiny i wieloryby.

Zapoznanie uczniów z charakterystycznymi cechami rekinów i wielorybów (rozmowa kierowana, oglądanie ilustracji).

Wykonywanie tablic informacyjnych (naklejanie zdań prawdziwych, odrzucanie błędnych).

29. Tajemnice życia mrówek.

Oglądanie fragmentu filmu p.t.: „Mrówka Z –et”.

Rozmowa kierowana – poznawanie rodzinnej hierarchii mrówek.

Praca z tekstem „Rodzina mrówek” oraz „Obrońcy lasu” (czytanie ze zrozumieniem).

30. Mieszkańcy mórz i oceanów.

Zapoznanie uczniów z wybranymi gatunkami zwierząt morskich – ośmiornica, krab, meduza (oglądanie zdjęć, czytanie informacji).

Rozwiązywanie łamigłówek utrwalających wiadomości.

31. Barwny świat motyli.

Odczytanie opowiadania „Żywe przytulanki”.

Podanie najważniejszych informacji i ciekawostek przez nauczyciela.

Wykonywanie przez uczniów tablicy informacyjnej „To i owo o motylach”.

32. Zima – szkoła przetrwania dla zwierząt.

Przeczytanie opowiadania „Lisia czapa” oraz „Zimowe sypialnie zwierząt”.

Omówienie różnych sposobów radzenia sobie zwierząt w zimie.

Rozwiązywanie łamigłówek „Zapasy na zimę”.

33. Wielka Rafa Koralowa.

Oglądanie filmu „Tajemnice Rify Koralowej”.

Wykonywanie makiety rafy koralowej.

34. Po co kangurowi torba? – zwierzęta Australii.

Zapoznanie uczniów ze zwyczajami zwierząt kangura, koali oraz kolczatki i dziobaka.

Rozwiązanie łamigłówek dotyczącej kangura.

35. Po co komu ogon?

Wskazanie przez nauczyciela różnych funkcji ogona u zwierząt.

Konkurs plastyczny „Najdziwniejsze zwierzę z niekoniecznie swoim ogonem”.

36. Naj... wśród zwierząt – żyrafa i słoń.

Omówienie cech charakterystycznych i zwyczajów najwyższego (żyrafy) i największego (słonia) ssaka lądowego.

Wykonywanie papierowej żyrafy (orgiami).

37. Prawdziwych smoków już nie ma – ale czy na pewno?

Wysłuchanie na płycie legendy o smoku wawelskim.

Charakterystyka współczesnych „smoków” – Warana z Komodo, molocha straszliwego i agamy kołnierzystej.

38. Krokodyle i hipopotamy – wrogowie czy przyjaciele.

Zbieranie informacji o krokodylach i hipopotamach (wypisywanie na arkuszach).

Uzupełnianie informacji przez wychowawcę.

Wykonywanie krokodyla – pudełka na prezenty.

39. Pingwiny mieszkańcy niegościnniej Antarktydy

Zapoznanie uczniów ze zwyczajami pingwinów (rozmowa kierowana, łańcuch skojarzeń).

Przeprowadzenie zabawy ruchowej „Pingwinki” i „Kra lodowa”.

40. Zajęcia podsumowujące - Wyprawa do Ekolandii.

Przygotowanie i prezentacja inscenizacji o tematyce ekologicznej „Wyprawa do Ekolandii”.